

NOTAT

Resultater fra udmøntningen af den politiske aftale om brandfolks arbejdsmiljø

27. november 2020

J.nr. 20185200626

KT
NRV

Der blev den 10. september 2018 indgået en politisk aftale om brandfolks arbejdsmiljø mellem den daværende regering (Venstre, Det Konservative Folkeparti og Liberal Alliance) og Socialdemokratiet, Det Radikale Venstre og Dansk Folkeparti.

Aftalen havde til formål at forbedre arbejdsmiljøet for brandfolk og bestod af tre indsatser:

- 1.) Et styrket tilsyn
- 2.) Kommunikation og vejledning
- 3.) Forskning.

Resultaterne fra disse indsatser er beskrevet i dette notat.

UDMØNTNING AF TILSYNSINDSATSEN

I perioden august 2019 til september 2020 har Arbejdstilsynet gennemført målrettede tilsyn med 42 brandstationer fordelt over hele landet. Der har været fokus på hygiejneprocedurer på brand- og redningsstationer, samt beredskabernes forebyggende foranstaltninger ift. brandfolks risiko for udsættelse for brænderøgspartikler under brandslukningen og ved efterslukningen.

På tilsynene er der kigget på den konkrete håndtering af forurenede materiel (fx brandmandsdragt, hjelm, mikrofoner og iltudstyr) efter brandslukning, herunder om der på brandstationen er egnede faciliteter til vask af brandmandsdragter, og om de vaskes efter leverandørens anvisninger. I de tilfælde, hvor det første tilsynsbesøg viste, at der ikke var truffet tilstrækkelige forebyggelsesforanstaltninger ift. hygiejne mv., blev der aftalt et nyt tilsyn, hvor der blev fulgt op på, om forholdene var forbedret.

Arbejdstilsynet er blevet taget godt imod og har haft en god dialog på alle de besøgte brandstationer. Det overordnede indtryk er, at beredskaberne har stor interesse for, at skabe et sikkert arbejdsmiljø for deres ansatte og har fokus på at mindske udsættelse for sod og brænderøgspartikler for deres ansatte.

Konkret blev der på tilsynene konstateret en vis variation mellem stationerne i forhold til fokuspunkterne:

- Nogle stationer havde professionelle vaskemaskiner, tørrerum samt adskillelse af rent og urent område, mens andre brugte små slidte vaskemaskiner i områder, der ikke var tilstrækkeligt rengjort.
- På nogen stationer var der en tydelig brænderøgslugt fra brandmandsdragter klar til brug, mens der på andre stationer ingen lugt var at spore.
- På de fleste stationer var der gode bade faciliteter, mens enkelte stationer først skulle til at etablere dette.
- På nogen stationer rengjorde brandfolkene ikke hjelme, mikrofoner og iltudstyr, når de kom tilbage på stationen, fordi de havde aftørret det ude på brandstedet, mens andre stationer var meget professionelle og rengjorde iltudstyr og hjelme i professionelle vaskemaskiner.

Alle besøgte stationer havde retningslinjer for at mindske udsættelse for brænderøgen ude på brandstedet, mens der for nogle stationer manglede planlægning og instruktion i personlig hygiejne, når de kom tilbage til stationen, herunder behovet for at gå i bad efter brandindsats. Alle besøgte brandstationer oplyste i den forbindelse, at de ville udbrede procedurerne vedr. ”ren brandmand” til alle deres andre brandstationer. ”Ren brandmand” er kommunikationsindsatsen/kampagnen, som Arbejdstilsynet gennemførte i december 2019-januar 2020, jf. punkt 2.

Som opfølgning på tilsynsindsatsen har flere stationer valgt ikke at bruge deres små vaskemaskiner mere, men har indkøbt industrimaskiner eller får i stedet vasket deres branddragter hos professionelle vaskerier.

Arbejdstilsynet har ikke givet påbud under tilsynsindsatsen, da alle vejledningspunkter ved første besøg har været bragt i orden ved andet besøg.

2. KOMMUNIKATION OG VEJLEDNING

Arbejdstilsynet lancerede d. 13. december 2019 en kampagne til danske brandfolk og brandstationsledere. Med budskabet: *”Tag ikke farlig sod med hjem – tag bad på stationen”*, satte kampagnen fokus på hygiejne og sods kræftfremkaldende egenskaber. Hovedkanalen i kampagnen var en kampagneplakat og et følgebrev, der blev leveret til alle bemandede brandstationer i Danmark. Plakaten er blevet positivt modtaget og hænger på de fleste besøgte brandstationer. Kampagnen er omtalt gennem flere nyhedskanaler i branchen og endvidere omtalt af flere af TV2’s regionale stationer.

Arbejdstilsynet har endvidere fået udarbejdet et online APV-værktøj rettet mod brandstationer og med fokus på forebyggelse af udsættelse for sod og brænderøgs-partikler. Se link til værktøjet: <https://apv.at.dk>.

Arbejdstilsynet har ligeledes opdateret tilsynsunderstøttende materialer om, at branddragter skal rengøres professionelt, og at sod på huden skal undgås og fjernes hurtigst muligt.

3. FORSKNING

Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø har fået bevilliget 3 mio. kr.

(2019) til forskningsprojektet ”Forebyggelse af sodpåvirkning ved brandslukning (BIOBRAND II).”

Formålet med projektet er at undersøge, om ændringer i arbejdsgange mindsker afsætningen af tjærestoffer på huden i forbindelse med brandslukning. Der gennemføres et kontrolleret forsøg på værnepligtige, som er ved at uddanne sig til redningsspecialister ved Beredskabsstyrelsen. I løbet af uddannelsen deltager de værnepligtige i to forskellige brandslukningskurser. Det ene af kurserne vil foregå, som det er sædvanlig praksis. På det andet kursus vil de værnepligtige få en specifik instruktion i, hvordan de kan undgå at få sod på huden.

Der måles tjærestofniveauer i urin og aftørret sod fra huden efter begge brandslukningsøvelsesforløb samt på en arbejdsdag, hvor der ikke foregår brandslukning.

Desuden undersøges tjærestofeksponeringen på brandfolk på en række brandstationer forskellige steder i landet med forskellig praksis i forhold til hygiejne.

Resultaterne af projektet forventes at foreligge i udgangen af 2022/begyndelsen af 2023.